

Kamers in de tijd

Anna Herter

Kamers in de tijd

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij bv
2026

Copyright © 2026 Anna Herter

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Em. Querido's Uitgeverij bv, Weteringschans 259, 1017 xj Amsterdam. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van de uitgeverij. Voor de productie van de boeken van Querido wordt alleen gebruikgemaakt van duurzaam en verantwoord geproduceerd papier.

Omslag Brigitte Slangen

Omslagbeeld Dale Kennington, Superstock/Bridgeman Images

Foto auteur Lionne Hietberg

Binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk

ISBN 978 90 253 1924 3 / NUR 301

www.querido.nl

Deel een

I

Hij heeft bruine ogen. Hij heeft een baardje. Hij ziet er altijd uit alsof hij al een paar dagen niet heeft gedoucht, ook als hij net onder de douche vandaan komt. Dat staat hem goed. Op de derde dag nadat Ella hem heeft leren kennen, appt hij haar: ik was geraakt door je. Ik probeer dat nu te verwerken.

Ella weet nog niet van zijn bestaan af, dat duurt nog een maand. Maar omdat de momenten in de tijd niet chronologisch op een rijtje staan, doet dat er nu even niet toe. Op de dag dat ze elkaar ontmoeten, liggen er etensresten op de salontafel van zijn kleedkamer. Eenmaal bij haar thuis komen ze nooit aan de fles champagne toe.

Het was wel goed dat Herman zojuist met zijn lompe lijf in die kast sprong, en dat alles wat er op die plank stond met een kabaal naar beneden donderde. Anders had het nog langer geduurd tot ze zou opstaan, en haar werkdag was officieel al begonnen.

Ze had iets horen breken en was bang dat Herman zich zou verwonden aan de scherven. Dus sloeg ze eindelijk de deken van zich af, schoof haar voeten in haar sloffen en liep naar de andere kant van het appartement.

Het was het glas van het fotolijstje. Voorzichtig legde ze de grootste scherven bij elkaar. Het kaarsje dat op de plank bij de foto had gestaan was nog heel. Er zat een stoflaag op de was, ze had het in de afgelopen jaren hoogstens een handvol keren aangestoken. Ze zette het terug op de plank. Ze

pulkte de rouwkaart voorzichtig uit de kapotte lijst en legde die naast de kaars.

Ella bukte om onder de bank te kijken, daar had Herman zich geschrokken teruggetrokken, grote ogen staarden terug. Op haar balkon lagen stoffer en blik, daarmee ruimde ze zo veel mogelijk van het glas op, daarna ging ze er met de stofzuiger overheen. Ze pakte meteen wat stof mee in de rest van de kamer. Dat was niet overbodig, het was alweer een tijdje geleden dat ze zichzelf zover had gekregen.

Ze zette de stofzuiger uit en liet de stang ertegenaan leunen, in het midden van de kamer. Ze zou hem later wel weer terugzetten in de kast. Ze poetste haar tanden, deed de spijkerbroek aan die in een prop naast haar bed lag, pakte een schoon zwart shirt van de koffiebar uit de kast, deed haar pluizige haar in een staart, dan viel dat pluizige minder op, gaf Herman een snoepje en fietste naar haar werk.

Ze kwam te laat de koffiebar binnen, ruim een uur, maar ze stond vandaag niet in de bediening, dus dan luisterde het minder nauw. Noodgedwongen nam ze de taken over van haar manager, die overspannen thuis zat. Ella was ouder dan de meeste andere werknemers, werkte er bovendien al vier jaar en was een van de weinigen met een vast contract. Dat was niet per se iets om trots op te zijn bij zo'n studentenbaantje. Maar ja, ze was nu in ieder geval een soort manager, al had ze daar niet om gevraagd. Vandaag moest ze bestellingen doen en het personeelsrooster voor de komende weken maken.

Drukke ochtend gehad? vroeg ze aan Tobias, terwijl ze een voor een de koelkasten achter de bar opentrok om te controleren hoeveel melk daar nog stond.

Best, zei de student, hij draaide kort aan het ringetje in zijn neus en haalde toen vluchtig een doekje over de bar, alsof hij de koffiekringen ineens zag. Nu zij er was zag hij ze door haar ogen. Het bananenbrood is op, zei hij.

Ze liep de smalle trap op naar boven, toetste de code in van het muffe hok dat fungeerde als kantoortje en nam plaats achter de computer die bij elke handeling een opstijgend vliegtuig imiteerde. Drie bananenbroden, twee dozen afbakcroissantjes, ze mailde de bakker haar bestelling voor de volgende ochtend.

Ze logde in op de website van de groothandel, maar zag dat het inmiddels na tien was. Dat betekende dat ze geen melk voor de volgende ochtend meer kon bestellen. Op

zo'n moment doet de tijd er wel toe. Ze legde haar kin op het bureau en staarde voor zich uit. Ook als de tijd geen richting heeft, kun je nog steeds ergens te laat voor zijn.

Ze ging weer rechtop zitten, pakte haar mobiel uit haar zak, bekeek een paar profielen van mannen op de app, vond ze niks, wierp haar mobiel op het bureau, opende het roostermaaksysteem.

Eerst koffie. Ze trippelde de trap weer af en liep naar het koffiezetapparaat. De bar was weer schoon, de kopjes op het apparaat waren bijgevuld, Tobias leunde tegen de achterwand met een kop thee.

Hoe gaat het met je studie? Natuurkunde, toch? vroeg ze hem, terwijl ze een piston van het druiprek pakte.

Net tentamens gehad, allemaal gehaald.

Ze maalde de bonen en woog de portie af, 19,5 gram, precies goed.

Heb je die nieuwe? Uit Rwanda? Die zijn spang, zei hij.

De doorlooptijd was te lang, ze zette de maling iets grover.

Toby, heb je zo na je dienst nog een kwartiertje? Mag je opschrijven als overwerk.

Om twee uur was de dienstwisseling, Tobias werd afgelost. Hij kwam het hok boven binnen en trok zijn hoodie aan over zijn werkshirt. Samen liepen ze de zaak uit, naar de supermarkt verderop in de straat. Ze griste een leeg kratje mee.

Er pasten 48 melkpakken in het krat en samen lukte het om die terug te sjouwen naar de koffiezaak. Met een bevredigd gevoel zat ze even later op de fiets. Ze had alles opgelost, er was melk en een nieuw werkrooster en morgen weer bananenbrood. Ze had orde gecreëerd, alsof ze een boekenkast had gealfabetiseerd, ze had rondslingerende

puzzelstukjes in een legpuzzel gedrukt, vanochtend wilde ze niet opstaan, maar het was toch niet helemaal voor niets geweest.

Ze was twee jaar eerder in de studio komen wonen. Ze had op tientallen woningen gereageerd, tot ze werd ingeloot voor de mooiste van allemaal. Het plafond was wel drie meter hoog en rond de plek waar je een lamp zou kunnen ophangen zaten klassieke ornamenten. Er was een schouw met een dichtgemetselde open haard. Een ruim balkon met een hardhouten vloer. Het was een wonder.

Toen ze de sleutel had gekregen en voor het eerst in haar eentje in háár huis had gestaan, om zich heen had gekeken in de lege ruimte, nam ze zich voor de woning waard te zijn. Ze zou er niet alleen wonen, nee, ze zou er leven, zoals de duizenden leeftijdsgenoten dat zouden doen die ook hadden meegedongen naar deze ruimte. Zij was het geworden, daar mocht het huis niet de dupe van worden. Ze moest hier etentjes geven, planten neerzetten, gelukkig zijn. Een nieuwe start.

Haar moeder had nog een oude kast in de berging, haar vader een kleine leren bank, en ze nam het bed van Bram over, dat Odile niet weg had willen doen. Ze kocht een tafel bij IKEA en stoelen bij de kringloop. En drie plantjes. Eén keer per week een beetje water, niet te veel zon.

Het wordt hier vanzelf steeds gezelliger, zei haar moeder toen ze in die eerste weken op de koffie kwam. Ze keken samen om zich heen in het appartement, naar de lege plekken, de witte muren met scheurtjes en afgebladderde verf, de stroomdraden uit het plafond. Dat gaat stap voor stap. Je koopt steeds iets bij, vervangt een meubel,

hangt iets aan de muur. Dat moet je niet in één keer willen.

Een jaar later waren de muren nog steeds niet overgeschilderd, en leeg, maar de rest van de studio was een stuk voller. Ze had een leren fauteuil overgenomen van een oud-studiegenoot, met een versleten zitvlak, maar dat zag je niet met de permanente stapel vuile was erop. Ze had haar keyboard en gitaar uit haar moeders berging gehaald en in een hoek gezet, ze speelde er allang niet meer op maar het stond wel leuk. Boeken die ze had besteld, teksten die ze had geprint slingerden rond, op de tafel, op de grond. Ze had nog wat boekenkasten gekocht bij IKEA, haar vader en Odile hadden ze in elkaar helpen zetten, ze stonden vooral vol met prullen. Op een van de planken maakte ze het altaartje voor Bram, foto, kaarsje, ze stak het die eerste avond meteen aan. Ze nam zich voor daar een gewoonte van te maken.

Als ze opruimde, was het best gezellig. Haar spullen waren een bij elkaar geraapt zooitje, maar wat wil je, het was maar een tussenwoning, een plek om weer te leren leven, geen grotemensenhuis.

De dag voordat ze Herman uit het asiel ophaalde, ging ze met een vuilniszak door de ruimte. Een nieuwe start. Ze gooide alle troep weg, het deel van de rondslingerende teksten waarvan ze toch niets begreep, zoals die ene over terugwerkende causaliteit in de kwantummechanica. En ook een paar oude schoenen, een theemok zo beschimmeld dat ze hem niet meer wilde schoonmaken en de drie dode plantjes.

Ze kocht een mand, een kattenbak en speeltjes. De eerste dag zat Herman angstig onder de bank, maar op dag twee kwam hij eronderuit en at een paar brokjes. Na vier dagen

hoorde ze hem midden in de nacht op haar bed springen, ze hield haar adem in, bang om hem af te schrikken. Ze voelde hem voorzichtig bij haar komen liggen, in het holletje van haar benen. Een golf van warmte ging door haar heen.

Na nog een jaar liep ze met de fiets aan haar hand naar huis vanaf de supermarkt, met zowel op de bagagedrager als op haar voorrekje een zak kattenbakkorrels. Ze voelde een zweetdruppel vanaf haar voorhoofd naar beneden glijden, probeerde hem met haar schouder weg te vegen, het was warm vandaag. Ze wilde het bruggetje naar haar straat oversteken, maar zag dat het was afgezet met rood-witte hekken en een groot geel bord. RENOVATIE. BRUG DICHT TOT APRIL 2024.

Haar blik bleef hangen bij die datum, ze hield stil. April 2024, dat was over drie jaar. Een eeuwigheid. Eeuwigheden voelden voor haar altijd veilig aan. Ze zaten vol met mogelijkheden. Een eeuwigheid is genoeg tijd om alles om te gooien, het verlost de huidige situatie van haar hardnekkige karakter. Iets voelt als een eeuwigheid als het eindpunt aanvoelt als betekenisloos, omdat je het niet kunt plaatsen. April 2024 is in april 2021 nog een nietszeggende datum. Zoals haar studieschuld een nietszeggend getal is: is die twintigduizend euro, veertigduizend euro? Ze vergeet het altijd, omdat het geen verschil maakt, zulke aanduidingen zijn te groot of te ver weg om waarde te kunnen hebben.

Over een eeuwigheid zou het bruggetje weer opengaan, en in een eeuwigheid liggen kansen. Daarom durfde ze erin te geloven dat zij het bruggetje nooit meer open zou zien gaan. Over drie jaar woonde ze niet meer in een tussenwoning, voelde ze zich niet meer zoals ze zich nu voelde, was ze niet meer wie ze nu was, had ze het allemaal als een

jas van zich afgeschud. Ze sloeg een zijstraat in, zoals een ander felgeel bord haar instrueerde, liep verder naar huis. Waar zou zij zijn, de eerste keer dat iemand weer een stap op die brug zette? Een heel ander leven.

Leila kwam aangelopen toen Ella haar fiets op slot zette bij het terras. Ze gaven elkaar een knuffel. Leila sprong kort op en neer, deed een plukje haar achter Ella's oor, nam haar van top tot teen in zich op. Je bent een femme fatale, zei ze. Moet jij zeggen, antwoordde Ella.

Zoals altijd kozen ze een tafeltje half in de zon en half in de schaduw. Leila's donkere krullen glansden in de zon, veerden mee toen ze haar hoofd omhoogkantelde, om zich te laten omhelzen door de 32 graden.

Het was pas drie uur, maar ze bestelden toch een fles witte wijn. Leila vroeg uitgebreid hoe het met haar familie ging. Hoe gaat het met vaders, met moeders, met Odile, is ze weer aan het werk of zit dat er niet meer in? Ella vroeg op haar beurt naar Leila's ouders, broers, en hoe gaat het in de liefde?

Leila kreeg ondeugende ogen en grijnsde. Nou, zei ze.

Ella dook over de tafel heen en greep de handen van haar vriendin beet. Je hebt iets gedaan, ik zie het aan dat lachje. Vertel me alles.

Leila maakte haar handen los en zocht een foto op haar mobiel, draaide het scherm, een afgetrainde man in joggingbroek keek zwoel in de camera. Een grote, abstracte tattooage liep van zijn rechterschouder naar zijn linkerheup, waar golvende, zwarte strepen de broek in verdwenen.

Het is mijn buurman, zei Leila. Het was net een pornofilm. Je gaat het niet geloven als ik het zo vertel, maar hij kwam in deze joggingbroek een pakketje brengen, dat bij

hem was afgeleverd toen ik niet thuis was. En ja, toen, tja.

Leila's escapades stelden nooit teleur. En werden nooit meer dan escapades. Zo bleef ze een onuitputtelijke bron van vermakelijke verhalen.

En jij, verknipte sloerie, wat heb jij uitgespookt?

Ondanks het constante chatten op de app spookte Ella maar soms daadwerkelijk iets uit. Te weinig energie, te veel moeite. Maar afgelopen week had ze zich weer eens laten gaan, dus nu had ze een verhaal.

Kijk, begon ze, ik heb een soort wond. Ze deed haar mond open, tong omhoog, en draaide haar hoofd een beetje naar beneden zodat Leila het kon zien.

Ze vertelde over de jongen die afgelopen week naar haar huis was gekomen. Ik heb de tafel schoongemaakt met een microvezeldoekje in mijn mond, vertelde ze.

Leila sloeg haar hand voor haar gezicht, maar de twinkeling in haar ogen verraadde dat ze genoot van het verhaal.

Het was extreem opwindend, vervolgde Ella. Ik weigerde een doekje te pakken voor de gemorste wijn, gewoon, om te kijken hoe hij zou reageren. Toen propte hij een doekje in mijn mond en bewoog zo mijn hoofd over de vlek op de tafel.

Je bent gestoord, zei Leila lachend, en ik hou van je. Ga je hem nog eens zien?

Ik denk het niet. Hij was hier alleen maar even op vakantie.

Ze bespraken werk. De fles was inmiddels leeg. Leila had promotie gemaakt, had zelfs een auto van de zaak, het was een saaie baan en ze kon zelf niet helemaal uitleggen wat ze nou deed, iets met consultancy, sustainability, maar wel bij een groot bedrijf en ze wilde even cashen.

En jij, lieverd? vroeg ze. Hoe gaat het in het koffietentje?

De manager heeft een burn-out, dus ik heb nu alle verantwoordelijkheden.

Wat goed! Een soort bedrijfsleider. En het studeren? Ga je dat na de zomer weer oppakken?

Ik heb me weer ingeschreven, zei Ella naar waarheid, al was daar ook alles mee gezegd. De mailtjes die volgden, met de algemene boekenlijst en wat ze moest doen om zich in te schrijven voor specifieke vakken en werkgroepen en dit en dat, die had ze tot nu toe genegeerd.

Goed zo. Dat voelt nu vast even als een drempel, maar als je het eenmaal weer hebt opgepikt, voel je je vast wat beter.

Ella glimlachte naar haar vriendin.

Structuur en regelmaat zijn belangrijk, lijkt mij, zei Leila. Dat helpt echt. Zeker met zo'n gigantisch brein als dat van jou. Dat moet je voeden.

Laten we dat meteen even doen, zei Ella, terwijl ze de ober aanhield. Mogen wij nog twee... Doe maar prosecco. Ze keek naar haar vriendin. Even proosten op je buurman.

Het was de eerste keer geweest dat ze een jongen meteen uitnodigde bij haar thuis, niet ergens anders eerst een drankje. Best een risico, ook juist wel spannend, op een leuke manier. Via de app klonk hij intelligent en betrouwbaar, en hoewel foto's nooit een compleet beeld geven, kon ze wel concluderen dat hij er prima uitzag.

Zo zat hij tegenover haar aan de tafel in haar appartement, ze hadden allebei een glas witte wijn voor zich staan, maar dat had de boel nog niet gesmeerd, er hing een flinke spanning in de lucht.

Dus je studeert muzikwetenschappen? vroeg hij.

Ik wilde vroeger zelf muzikant worden, maar daar was ik niet goed genoeg voor. Maar muziek blijft mijn passie, dus zocht ik iets om...

Sta eens op.

Wat?

Sta eens op.

Langzaam schoof ze haar stoel naar achteren, stond op, keek hem niet-begrijpend aan.

Schuif je stoel maar aan.

Waarom?

Schuif maar aan.

Ze deed het, stond nu achter de stoel, rechtop, keek hem aan, wachtte tot hij weer wat zei.

Ga maar door met je verhaal.

Wat?

Je was een verhaal aan het vertellen. Nu mag je doorgaan.

Ze opende haar mond om iets te zeggen, deed hem weer dicht, zei toen: ik was al klaar, dat was het.

Hij glimlachte. Ja? Of kun je je niet goed meer concentreren? Hij nam het laatste slokje uit zijn glas.

Wil je nog een glas wijn? vroeg ze.

Hij knikte.

Opgelucht liep ze naar de koelkast. Gewoon een gast een glas wijn inschenken, het was een gebruikelijke handeling, iets waarvan ze wist hoe het moest en waarin ze berusting en houvast vond.

Ze liep met de fles naar de tafel, boog eroverheen om bij zijn glas te kunnen. Maar hij legde zijn hand op de voet van zijn glas en schoof het naar zich toe, zodat ze er niet bij kon.

Je hoort van rechts in te schenken.

Ze rolde met haar ogen, een kleine daad van verzet, liep toen naar de andere kant van de tafel en schonk zijn glas bij vanaf de rechterkant. Bij het terugtrekken van de fles morste ze een beetje wijn op de tafel.

Goed zo, je luistert prima. Pak maar even een doekje.

Genoeg, zo makkelijk mocht ze het hem niet maken. Doe het zelf, zei ze, terwijl ze naar de andere kant van de tafel liep, zodat ze hem uitdagend in de ogen kon kijken.

Ga je een doekje pakken, of moet ik je even helpen? vroeg hij.

Ik zei volgens mij al dat ik het niet ging doen, toch?

Ik moet je dus even helpen. Hij schoof zijn stoel naar achteren, de poten schraapten over de vloer. Hij hield haar blik vast terwijl hij opstond en langzaam om de tafel heen liep, hij kwam steeds dichterbij. Zij hield zijn blik ook vast, niet wegstijgen, niet wegstijgen, niet wegstijgen, niet knippen, niet zenuwachtig overkomen. Ze deed haar wenkbrauwen omhoog, kom dan.

Met een zucht en een nonchalante beweging pakte hij haar bij haar haar, trok haar hoofd schuin naar de zijkant en liep toen rustig met haar naar de keuken. Daar keek hij om zich heen, zag het blauwe microvezeldoekje dat daar op het aanrecht naast de gootsteen lag, pakte het met zijn vrije hand en propte het in haar mond. Zonder de greep in haar haar te verslappen liep hij met haar terug naar de tafel. Hij bewoog haar hoofd naar de wijnvlek toe, boende de tafel ruw met haar mond, waar het doekje uit stak.

Hij liet haar los en zij spuugde het doekje uit. Ze kwam overeind en keek hem aan. Ze zagen bij elkaar wat ze allebei voelden, tomeloze opwinding, een vrije val.